

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะต่าง ๆ ที่ผ่านมาแล้ว รวมทั้งแผนพัฒนาฯ แผนที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 ได้ให้ความสำคัญในการเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มแรกได้เร่งรัดพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษาภาคบังคับ ให้ขยายไปทั่วประเทศซึ่งเป็นผลให้จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ทำให้เกิดปัญหาในการสนองความต้องการทางการศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษาด้วย เพราะจำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่จำนวนนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะรับไว้ได้เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2520 - 2523

ปีการศึกษา	จำนวนผู้สมัคร สอบคัดเลือก เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ	จำนวนนักศึกษาซึ่งเข้าศึกษา		จำนวนรวมนักศึกษาที่เข้า ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
		มหาวิทยาลัยของรัฐ	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	
2520	64,253	11,793 (68.50%)	5,424 (31.50%)	17,217 (100.00%)
2521	75,321	13,235 (70.62%)	5,505 (29.38%)	18,740 (100.00%)
2522	71,620	12,791 (66.77%)	6,367 (33.23%)	19,158 (100.00%)
2523	74,816	13,600	ไม่มีรายงาน	-

ที่มา : กองแผนงานและกองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัย

หมายเหตุ : มหาวิทยาลัยของรัฐในที่นี้ไม่รวมมหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช

จากตารางดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษา
 ในมหาวิทยาลัยของรัฐเพิ่มขึ้นถึง 10,563 คน ภายในระยะเวลาเพียง 4 ปี แต่
 จำนวนนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สามารถรับไว้ได้เพิ่มขึ้นเพียง 1,807 คนเท่านั้น
 และในปีการศึกษา 2523 สถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีของรัฐ ซึ่งมีการสอบคัดเลือก
 เข้าเรียน 11 แห่ง สามารถรับนักศึกษาได้เพียง 13,600 คน จากจำนวนผู้สมัครสอบ
 74,816 คน ดังนั้น จึงมีผู้ที่ไม่สามารถสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
 ดังกล่าวถึง 61,261 คน ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะตั้งมหาวิทยาลัยรวมค่าแถม และมหา-
 วิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นมหาวิทยาลัยเปิด ผู้ปกครองของนักศึกษาจำนวนมากก็
 ไม่ประสงค์จะส่งบุตรหลานเข้าไปเรียน เพราะไม่มีความมั่นใจว่าจะประสบผลสำเร็จ
 ในการศึกษาเท่าที่ควร เนื่องจากจำนวนอาจารย์ และสถานที่ไม่สอดคล้องกับจำนวน
 นักศึกษา ดังนั้น จึงมีนักศึกษาจำนวนมากที่รอคอยเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยในปีต่อไป
 หากปล่อยไว้เช่นนี้ ปัญหาการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก แต่เนื่อง
 จากความจำกัดของงบประมาณแผ่นดิน รัฐบาลจึงไม่สามารถจัดการศึกษาแก่เพียงผู้เดียวได้
 รัฐบาลจึงสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาเป็นบทบาทในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามากขึ้น
 ประกอบกับการให้เอกชนเข้ามาเป็นบทบาทในการจัดการศึกษา เป็นการเชื้ออำนาจให้
 โอกาสแห่งความก้าวหน้าทางวิทยาการมีมากขึ้น และการแข่งขันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา
 เอกชนจะชักนำให้คุณภาพของการศึกษาก้าวขึ้นด้วย

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพ คือ
 บุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครู - อาจารย์ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะ
 สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็เพียงเท่านั้น ต้องอาศัยการเรียนรู้อีก การแนะ
 ปรึกษาต่าง ๆ จากครู - อาจารย์ ผู้ให้การฝึกอบรมสั่งสอน คณาจารย์ - อาจารย์
 จะปฏิบัติงานเพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนได้ ยิ่งถ้าผู้ทรงความสามารถนั้น จะต้องมี
 ความรู้หรือความชำนาญ หรือทั้งสองอย่างประกอบกัน และจะต้องมี

ความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ การขาดแคลนบุคลากร และการที่บุคลากรไม่มี
ประสิทธิภาพเป็นปัญหาสำคัญของผู้บริหารที่กองหาสาเหตุ และหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น
การที่บุคลากรต้องรับภาระหนักเกินไป เช่น สอนหลายวิชา หรือมีชั่วโมงสอนมากเกินไป
หรือมีหน้าที่พิเศษนอกเหนืองานสอนมากก็เป็นเหตุให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หรือ
ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานลดลงไปด้วย เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ความสามารถ
ในการรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ของแต่ละคนมีขีดจำกัดไม่เท่ากัน ดังนั้น ถ้าขาดแรง
จูงใจในการปฏิบัติงานก็เป็นอาการที่จะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในหน้าที่การงาน
ของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นผู้ที่มียารายได้
คงที่ควรจะได้รับผลตอบแทนที่เพียงพอแก่การครองชีพ และมีสวัสดิการที่อยู่ในระดับ
ใกล้เคียงกับข้าราชการหรือธุรกิจเอกชนอื่น อันเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะรักษามูลค่า
ไว้ได้

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าหน่วยงานใดก็ตามที่ขาดแคลนบุคลากร หรือบุคลากรที่มีอยู่
ท้อแท้หมกมุ่นใจในการปฏิบัติงาน ย่อมหมายถึงการดำเนินงานที่ขาดประสิทธิภาพ
หน่วยงานนั้นจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ฉะนั้น ความสำเร็จของหน่วยงาน หรือ
องค์การใด ๆ จึงขึ้นอยู่กับ การเลือกสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสนใจในการ
ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งรู้จักวิธีการที่จะทำบำรุงรักษาและพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ เพื่อจะได้ใช้
ประโยชน์จากบุคลากรได้เต็มที่ จึงจะนับได้ว่าเป็นความสำเร็จของผู้บริหารและองค์การ

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเหตุจูงใจให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และความ
ต้องการที่แท้จริงของอาจารย์ประจำ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่งในส่วนที่เกี่ยวข้อง
กับความต้องการด้านสวัสดิการ และสวัสดิการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดให้เพื่อเป็น
แนวทางให้ผู้บริหารพิจารณาปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่อง ทั้งนี้ จะทำให้อาจารย์ประจำ

มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน อันเป็นการเพิ่มคุณภาพของประชากรซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความเจริญของประเทศชาติในที่สุด

ขอบเขตและวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ดังได้กล่าวมาแล้ว ถึงความสำคัญของสวัสดิการที่มีต่ออาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งหมด 11 แห่ง และเป็นเรื่องที่ยังมีผู้ศึกษาน้อย การวิจัยครั้งนี้จึงได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นอาจารย์ประจำทั้งหมดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 9 แห่ง ซึ่งมุ่งเฉพาะจำนวนอาจารย์ประจำในภาคปลายปีการศึกษา 2522 โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสวัสดิการที่อาจารย์ประจำได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสวัสดิการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง
3. เพื่อให้ทราบว่าสวัสดิการที่อาจารย์ประจำได้รับอยู่ในปัจจุบันมีผลกระทบต่ออายุการทำงานของอาจารย์ประจำหรือไม่
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการที่ได้รับ ตามสถานภาพของอาจารย์ประจำในสถานต่าง ๆ คือ

- 4.1 เพศ
- 4.2 สถานภาพสมรส
- 4.3 ช่วงอายุ
- 4.4 อายุการทำงาน
- 4.5 รายได้
- 4.6 วุฒิการศึกษา

5. เพื่อศึกษาถึงความต้องการเกี่ยวกับ ระยะเวลา สวัสดิการ สำหรับอาจารย์ประจำ ในส่วนที่นอกเหนือไปจากที่ได้รับในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัย จะช่วยชี้ให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการ สวัสดิการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. เป็นผลคือค้ออาจารย์ประจำที่จะได้แสดงข้อคิดเห็น เพื่อนำไปสู่ การแก้ไขปรับปรุงอันจะทำให้อาจารย์ประจำเกิดขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น
3. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำผลที่ ได้จากการวิจัยนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปรับปรุงการจัดการสวัสดิการให้ดีขึ้น และ ตรงกับความต้องการของบุคลากรอันจะเป็นเครื่องมือที่ดีในการจูงใจบุคลากรในหน่วยงาน ของตนเอง
4. ผลการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาเอกชนอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันในการนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจตรงกันในความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอ
ให้คำจำกัดความของคำเหล่านั้น ดังต่อไปนี้

สวัสดิการ หมายถึง ผลประโยชน์และบริการต่าง ๆ ที่หน่วยงานจัดให้
แก่บุคลากรของหน่วยงานทั้งในขณะที่บุคลากรยังมีปฏิบัติงานอยู่ หยุดพักผ่อนชั่วคราว
และเมื่อพ้นจากงาน เพื่อบำรุงขวัญของบุคลากร ให้บุคลากรได้ทำงานอย่างสบายใจ
มีความพอใจกับงานและมีประสิทธิภาพ สวัสดิการอาจให้เป็นเงินหรือให้เป็นบริการความ
สะดวกต่าง ๆ ก็ได้แต่จะต้องเป็นการให้เป็นไปและเห็นเป็นรางวัลเงินเดือนหรือค่าจ้างปกติ

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน หมายถึง มหาวิทยาลัย สถาบันหรือสถานที่ที่
บุคคลจัดให้มีการศึกษาชั้นอุดมศึกษาแก่นักศึกษามูลค่ารวมกันเกินเจ็ดแสนขึ้นไป ซึ่ง
ในปัจจุบันนี้มี 11 สถาบัน คือ

1. วิทยาลัยการศา
2. วิทยาลัยกรุงเทพ
3. วิทยาลัยเกริก
4. วิทยาลัยเทคนิคสยาม
5. วิทยาลัยธุรกิจสัมพันธ์
6. วิทยาลัยพาณิชย
7. วิทยาลัยศรีนันท
8. วิทยาลัยแสงธรรม
9. วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ
10. วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
11. วิทยาลัยกณาสวัสดิ์

อาจารย์ประจำ หมายถึง บุคคลในสถานบันอุดมศึกษาเอกชนว่าจ้าง โดยให้ค่าตอบแทนหนึ่ง เพื่อให้บุคคลนั้นทำหน้าที่สอนและให้ความรู้แก่นักศึกษา

ขวัญ หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่ทำให้บุคคลทำงานด้วยความรู้สึกที่เพลิดเพลินและมีความสุข โดยแสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความหวัง ความกระตือรือร้น ความกล้าและความเชื่อมั่น

สัมมนาการ หมายถึง ความบันเทิง หรือการพักผ่อนหย่อนใจ ในเวลาว่างงาน ได้แก่ การจัดให้มีสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ เช่น สนามกีฬา สโมสร หรือการจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ระหว่างบุคลากรเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน

คาบเวลา หมายถึง ระยะเวลาที่ทำการสอนนักศึกษาแต่ละครั้ง
(1 คาบเวลา = 50 นาที)